

Nuorttanaste

„Mutto go si oidne naste, de šadde si illoi.“

„Son (Jesus) læ dat čuvggis iddedes guovsonaste.“

Nr. 21.

16. jakkegærddede.

»Nuorttanaste« maksa ovta kruvna jakko-
dagast, blađde dinggujuvvu juokke poasta-
rappe bokte.

30. November 1914.

»Nuorttanaste« olgusboatta guovte gærde
manost — dam 15ad ja dam 30ad bæive-
juokke manost.

Dat stuora vælgge

daihe

Go mu veillja suddod.

» — Herra, man davja galgam mon andagassi addet mu vielljasam, gutte suddod mu vuostai? Juogo gidda čiečča gærddgai?

— Ik dušše čiečča gærddai, mutto gidda čiečča loge gærde čiečča gærddai. (Matt. 18, 21—22 j. n. v.)

Go Jesus læi Biettari vastedam dam gačaldaga, de algga son sardnut værddadusain dam olbma birra, gutte læi velgolaš loge duhat talenta. Værddadusa vuostas oasse muittala ovta gonagasa birra, su lokkodakkama, su velgolaš balvvalægje, balvvalægje dovdstusa ja rokkus su hærmas gukkagierddavašvuoda ja gonagasa njuoras arkalmastimvuoda, go addi luovos ja luiti vælge. Dam værddadusast čajeta Ibmel min dilalašvuoda sdnji, atte mi min suddoidæmekguim læp ansašam rangaštusa min vanhurskes gonagasast ja duobmarest, gæn lagai ja bakkomid mi læp bagjelduolbmam, mutto maidai atte son dakka arkalmastimvuoda sin vuostai, gudek dovdstek sin suddosek ja rokkadallek armo.

Dat nubbe oasse værddadusast čajeta balvvalægje vaibmoladesmættomvuoda su balvvalægje guoimes vuostai j. n. v.

Gæčadekop mi vebaš daid min bæste oapatusaiddaldsesæmek oapatussan, arvosmattujubmen, jed

detussan, avčojubmen ja bagadussan.

Gonagas, gutte čokkani logo doallat, i læk mikkege æraid go dat stuora Ibmel alмест. Son dovdda min burist ja satta damditi darkkelvuodain dubmit min jurddagid, sanid ja dagoid. Čala cælkka, atte „si galggek dakkat logo su oudast, gutte læ garves dubmit cællid ja jabmid,“ ja atte Kristus læ „dat Ibmelest mærræduvvum ællid ja jabmid duobmar.“ Dam ællemest juo gočču son min dakkat logo min dallodoalatusast; mutto mi galggap maņašassi buokak almostuvvat Ibmel duobmostuolo ouddi, vai juokkehaš oažžo dademielde go su dakko læ læmaš, buorre daihe baha.

Atte balvvalægje, mi dast namatuvvu. læi velgolaš loge duhat talenta, čajeta min stuora suddovælge Ibmel vuostai, Si gæk dovdek dam boares testamenta ruttarekeg muittalet, atte okta talenta maksa 4000 kruvna, ja nuft galgaši 10,000 talenta gartat 40 miljon kruvna.

Dast datto Herra oapatet migjidi, atte nuft vægjemættos go dat læ ovta vaivaš balvvalægjai makset 40 miljon kruvna, sæmma vægjemættos læ ovta suddolažži buristdakkat dam baha, maid son læ dakkam Ibmel vuostai. Ibmel addus atte ædnagid čalmik rappašifči dam oppi; dastgo aido dam čalmetesvuoda diti mannek jakkašažat ædnag duhatak religionalaš olbmuk helvet agalaš giksai. Dat læ issoras jurdašet, atte dat galgga læt nuft. Vuoi man ædnagid læ oamevanhurskesvuotta dolvvom hævvanæbmai. Vuoi dadde daid

čuvogates laiddejægjid, mak olbmuid dam lakai dajotek, Dak læk verrebut go čago ibmelmættomak.

Man ollo læk don velgolaš, hærmačam? — Ale mana vidasebut ouddalgo du lokkodakkam læ garves. — Jos don rekenastak riehta, de šadda vissa du vælgge loge duhat talenta. — Oktibija buok du jurddagid, sanid ja dagoid! — Sattakgo don makset? — Læge jaskad ja jurdaš! — Gonagas ješ celki daid sanid, atte dat galgga maksujuvvut. — Sattakgo don makset? — Ik, ik, ja duhat gærddai ik! „I læk oktage gutte dakka buore, i vela oktage.“ Min ædne læ sakkanattam min suddo siste. — —

Miljonain luovos ostujuvvum sieloin maidnujuvvu son, „gutte addi ječas lonastus makson buokaid oudast, okta duodaštus su vuogas aigin.“ Dat mi laki læi vægjemættos, dam ollašutti Kristus, go son jami ruossamuora alde. — Damditi oažoi balvvalægje vælges addujuvvut, go son rokkađalai gonagasast dam birra, ja soabatægje jabmema diti matta Ibmel „læt vanhurskes, go son dakka dam vanhurskesen, gutte læ Jesus Kristus oskost,“ dastgo alma varragolgatusataga i šadda andagassi addujubme. Mutto soabatægje Kristus golgati su varas suddoi andagassi addujubmen.

Moft bestujubme Kristus siste oamastuvvu audogasvuottan, čajeta Herra migjidi balvvalægje bokte, gi læ šaddam sagga morraši dam stuora vælge diti, balkesta ječas su muodoides ala su hærmas julgi ouddi ja rokkadalla gukkagierddavašvuoda ja dovdsta

man ainas son datoši, jos son sataši, dakkat buok baha buorren fast. Dast oainak don dam gatavaš suddolaža, gæst cuovkkanam vaimoin i gavdnu oktage sadne beloštussan, mutto dušše čierro ja rokkadalla armo. — Ja son gavnai armo. Fangga bæσαι luovos. — „Dam, gæn bardne dakka frian læ duottavuodast fria.“ —

De šadda maidai avkalaš bis-sot dam friavuoda siste, maina Kristus læ min frian dakkam, nuft atte mi æp fast boadaši šlavavuoda gæssag vuollai. Jos mi bissop dam friavuoda siste ia njuoras gitalusast Ibmeli, gutte Kristus diti læ luottam migjidi dai loge duhat talentaid, de i læk æraid suddo min vuostai obba namatæmest daihe jurdašæmest. — Dalle gartta migjidi lika gæpasen andagassi addet æraid giellasid ja gudne ala čuoccemid min ala, go ovta olbmai addet erit 40 evre, go sust læ 40 miljon kruvna mast valdda, ja dat læ dat maid mi galggap oappat dam nubbe oasest, (mi boatta boatte nummarest).

Brævak.

Tanast.

Bivdam saje „Nuorttanastai“ dam moadde sadnai.

Mon sarnotallim odne Iver Ingbrigtsen Čaccesullust dam muittomærka birra Hans Abram Hel-lander vanhem havde ala; dastgo Ingbrigtsen læ mist arvvaluvvum oudastolmajen dasa. Čaccesullu vieljak læk gæččam ovta granit gædge, mast læ marmor tavval, man ala galgga čallut su namma, riegadam- ja jabmembæivve oktan vuoddologoin golma gilli, Son aigo saddet dam kataloga mu gitti, vai Dæno særvve ollasi maidai oaidna ja gæččad, lækgo si duttavažak dasa.

Mi æp læk vela barggam maidege ouddalgo mi oažžop vissa diettet ollogo dat maksa. — Ingbrigtsen arvvali, atte dat šadda makset lakka 300 kruvna. Ædnagak læ arvvalam særvvat dasa. Čaccesullust læ maidai alggam čoaget rudaid dasa.

Mu gitti læ boattam rudak Anders Persen Siri Madavarjag lista bokte kr. 26.50. Dam lista alde oidnu maidai Madavarjag bappa Lheemer addam. Dasto læ vuovddevaldde Klerka Madavarjaggest addam mu gitti 3 kruvna dam adnoi. Mon gitam daggobokte buok addaldagai addid, ja mon doaivom, atte dasa ædnagak servek.

Dat muitto mærka i šadda gal cægganet ouddalgo boatte čavča, jos Ibmel dassa suovva dærvvasvuoda. Dat aigge maidai šadda diedetuvvut dam blade alde.

Dærvuodak buok „Nuorttanaste“ lokkidi.

Bonakas, 19—11 1917-

N. Pavelsen.

Dorskevuonast.

Bivdam saje dam moadde sadnai. ja halidam čallet dam værre muittalusa birrs. Ovta olbliast læi hæsta, ja go gæsse læi šaddam de doalvoi son dam hofto njarggi, ja hæsta oroi dast gæsse stukka. Ja go hæsta læi ožžom fæila, de son manai ja jœrai daina gæk læiga ječa barggam dam, ja son læi nuft ovtagærddasaš ja muittali moft dak barggek ja mainastek verid vigites olbmuid ala. Vaiko mu baikai læ manga čuotte meter, lika muittaluvvu værre mu ala. — Dast læi okta baikke vela lagabust, ja dak legje su fuolkek. Daina læi šaddo ædnam maid hæsta læi billedam. Dat læi aššalaš, mutto værre muittaluvvu mu ala. Gal dat læ hæppad gullat, go muittaluvvu værre ovta oarbes gandda skippar ala Jurdašeket mi værre læ!

Hæitam vieljalaš dærvuodai-guim

Olla Hændarik.

Go tereg hærjeda.

Tereg daihe raddedavdda gaibheda jakkasažat 6—7000 olbmuhægga, ænaš oasse nuorain, ja dat aiggasaš tapa satta rekenastujuvvut arvo mielde 40 miljon kruvna jagest. Dat læ issoras tallak. Gi i aigo læt mielde uccedet dai tallai sturrudaga? Dat satta dak-

kujuvvut buokain daggobokte, atte si ostik loddaid Nationalforeningens ja Sanitetsforeningens lotteriast. Loddasæddalak maksek dušše 10 øra ja ožžujuvvujek mietta forenegin, poastabaikin, aviskioskain daihe njuolga forretningskontorast, Grænsen 13 IV Kria.

*

Buokai čalmik læ dal jorggaluvvum daid nokkamættos soaldak vægaid ala Europast mak mannek jabmemin giedast. Mutto orostekop mi vebaš nubbe ječa væga oudast. Mi oaidnep daid šovkis muodoid ja atestus gæčastagaid, maid damge joavko juolg geluoddaid mañest čuoovvo jabmem su liššaines. I varain, mutto gadnjalin læ dat ædnam laktaduvvum man bagjel dat joavkko vagjola. Erinoamaš baččad šaddek dak gadnajak, go dak læk čirrujuvvum min nuoraid tapa diti. Ja erinoamačæt dovdo dat tapa særvve-goddoi, mast i lifči varre masset su buoremus navcaides.

Sottop mi damditi dam famolaš vašalaža vuostai daggobokte atte mi oastep loddaid Sanitetslotteriest!

10 øra oudast satta ollo vuit-tujuvvut.

*

Maidai damge jage olgusadda Sanitetsforening čabba juovllamærka, mi maidai læ sisaboaton dam bahas davda vuostai, mi oappaladda juokke nubbe sida min ædnamest, ja mi bigja juokke 5-ad olbmu ila arrad havddai, ja juovllamærka gæččala vækken soat tat dam hærjedægje farsota vuostai. Juovllamærka læ juo vuoddujuvvum 8 jage ja læ sisabuktam tuberkulosebarggoi oktibuokkr. 155,000,00.

Ja gal dasa rutta darbašuvvu, jos dat barggo galgga šaddoid guoddet. Damditi berre juokkehaš doarjot dam mavsolaš ašše maidai daggo bokte atte oasta Sanitetsforening

juovllamærka, mi maksa dušše

2 evre,

ja ožžujuvvu poastabaikin ja æra gavppedoaimatusain.

Vuoinalaš lavllagak

ja »Dat ucca salbmagirjaš« læ dal olgusvuoddjuvvum ja nuft i ožžuvuvvu šat. Mutto gal dat aige mielde fast šadda ođđasist prenttejuvvut; dastgo gačaldak daid maŋŋai læ stuores.

O v l a - A n d r a s, Korsfjord.

Jieŋa vuostas oaffarak.

Assisteŋta Lødingen telegrafstašonast ja okta instrumentduogjar sëmme rajest læiga dast gieskad čierastaddamen šoitai alde jieŋa mielde. Jieŋa cuovkani ja soai gaččaiga goabbašagak čaccai ja hævvanceiga.

Garradalkek ja arvek

læmaš gieskad soames sajin hettim mærrajottid, erinoamačēt Nordlandast. Soames poastadampa læ šaddam maŋŋanet ruvtast garradalke diti.

Soade hærdæmek.

Tuiskalažak muittalek, atte sin soatteskipak læk dam rajest go soatte algi vuojotam bodnai engelasolbmaid handalskipaid ja soatteskipaid oktibuok 80 miljon marke ouddi. Gal dat læ juo stuora tapa Englanda flaatai.

40,832,26 kruvna

læk dam ragjai šisaboattam dronning Maud væketam komiteai, Kristianiast. Dak ruđak galggek juogaduvvut vaivašidi ja darbašegjidi daid moaddelagaš særvvegoddidi Kristianiast dalve aige.

30,000 kruvna Norgast

belgialaš hædalažaidi. Dat belgialaš konsul, Haldor Larsen, læ gieskad saddim 30,000 kruvna belgialaš hæte-gillajegjidi. Dak ruđak læk čoggujuvvum gosi mietta Norga, gaskal 6000 ja 7000 læ čoggujuvvum olgobælde Kristiania.

»Bergensfjord«

— Daro amerikalinja dampa — læi orostattum ovta engelas soattedampast su maŋemus matkestes Newyorkast Norgi ja fievreduvvum Englandi. Go telegramma i boattam nuftgo dat vurddjuvvui maŋemus beivin, de legje manganas diedostge balost, atte jogo juoga likkotesvuotta læi dæivvam dampa guovddo. De bođi fakkistaga telegramma, atte Bergensfjord« læi buorre behoaldast, ja galgai farga bæssat boattet Bergeni, go lasta læi iskujuvvum engelas olbmain.

Tyrkia

læ maidai alggam soattat.

Dast gieskad bođi gosi fakkistaga dat srka, atte maidai Tyrkia læ alggam soattat Ruošaædnam, Frankrika ja Englanda vuostai. Vuost læ Tyrkia soatteskipak bæčalam alma aššetaga ruošalaš soatteskipaid ja soames gavpugid Čappisabest ouddalگو soatte algi.

Gaskotagast læ engelas radditus suoggardam aše Tyrkia harrai, ja dat radditus namatē, atte dat læ tuiskalažak, gæk læk hokkatam Tyrkia soattai dai allierte soattefamoj vuostai. Tyskalaš offišerak læmaš dam maŋeb aige Tyrkiast ja læk vela doaimatam balvvalusa tyrkalaš soatteskipaiguim. Algost go dat soatte algi, de læi sikke Englan'a, Ruošaædnam ja Frankrika ravvim Tyrkia mannamest soattai, ja Englanda læ alelassi læmaš raffhalaš Tyrkia vuostai; mutto dat i læk avkotam. Nuft læ Tyrkia mannam Tysklandi ja Østerrika böellai, vaiko læ algost loppedam læt ollaset nøitral.

Gaččam soadest.

Muittaluvvu, atte 8 tuiskalaš gonagaslaš-soga lattok læk gaččam soadest, okta daina læi kæisar Wilhelm næppe, Max Hessenest.

Jalos dynamita bivddek.

Senjen guovlost bæggotuvvujek ain dak dynamita bivddek, gæk læk oudal sakkotuvvum, dainago legje adnam dynamita guollebivddem vuolde, mi i læk lobalaš. Go æra olbmuk læk viggam duodaštet dam, de læk dynamita bivddek billedam sist firmid ja æra dingaid.

Dat grækalaš gonagasparra

læba gieskad doallam silbbahæjaid, ja oaivvegavpug Athen læi festalažet činatuuvvum dam bæive.

Massi 9000 kruvna.

Okta agenta Bergenest erit læ gieskad massetam 9000 kruvna jugišvuoda bokte. Balatuuvvu atte okta nisson, gi læi su særvest, læ suoladam ruđaid.

Gukkes vuovtak.

Muttom baikest maddagæce Norgast ælla okta naittalam nisson, gæst læk 150 cm. daihe bælnub' metar gukko vuovtak, ja dasa vela suokkadak.

Japan soatteministar buocce.

Telegramma muittala Tokiost, atte japanalaš soatteministar Oka læ hæjot buoccamen, ja dat læ balost, atte son i daide bagjelcævceet.

Biganieidak.

Bivdam saje dai linjaidi min rakis samegiel blađđai »Nuorttanastai« ja jorggalet samas.

Nr. 19 alde lokkim mon maid okta biganieidda læi čallam, ja maid mon dattom vastedet. Son ravve suolavuoda vuostai, ja daggo mon mieđam sudnji. Dat læ aibas boastot ja okta stuora suddo. Ja mon mieđam sudnji maidai dasa, atte olmuš galgga læt gululaš su bagjelgæččidi daihe daloolbnuidi ja i læt dusse čalmiebalvvalægje. Mutto galggago olmuš læt sigjidi gululaš dast mi boastot læ? Igo čuožo čallagest, atte olmuš galgga jægadet Ibmel cæmbo go olbmuid, vai igo dat sadne mavse šat maidege dal?

Son cælkka, atte biganieidain læ dat fastes fæilla, atte si mannek olgus alma lobetaga. Mutto jos si dal vela jerrek fruvvast lobe ja son læ ila čævllaj vastedet sigjidi, galggekgo si dalle luoitadek čibbi ala su ouddi ja adnut ja rokkadallat dego man ibmel-nisson? Igo biganieidainge læk datto ja galggekgo si oappatuuvvut šaddat datotes sivdnadussan, mak dušše galggek dakkat dam masa goččutalleg? Igo Ibmel læk sivdnedam sin su govas mielde ja addam sigjidi jierme dovddat sin datosek, ja igo sist galga læt loppe ječasek oudast vastedet, go dat »armolaš fruvva« sivatala sin dakkam dam maid si æi læk dakkam? Ja æigo muttom oasse daina »fruvvain« ječæ læmaš balvvalægje bigak ja dævddam sëmme sajid go biganieidak dal? Son cælkka, atte dat læ bigak mak guddek siva, atte æined læ lossamielast; mutto daggo mon im nieđa sudnji. Dat læ stuora erotus maidai fruvvain. Muttomak læk siegak, mutto muttomak fast læ dego kruvtafarpalak, i daidi galga ollo oudalگو bavketek, ja buok mauna balvvalægjid bagjel.

Fruvvast læ manganas mana, mak dorruk ja ridalek ja barggok olles čoddagest, ja ješ daidda oaddam hæjot badneværka diti, ja doaimatusain daidda mannat hæjot, ja de læ son baha mielast dego dat lifči bigaid

sivva.

Ja don biganieidda, don daidak maidai saddamen fruvvan ja damditi bæloštak don, vissa sin. Mon avčom du muittet dai sanid Efs. 6, 9: »Di isedak! Dakket di damanaga sin vuostai ja heittet aitemest, diedededin, atte maidai din Hærra læ almin, ja olbmū hame bællai i son gæčal«

Dal hæitam ̄mon dærvuodaiguim blađe lokkedi gukken ja lakka!

Maidai okta biganieidda.

Redaktøra

læ ožžom jæraldaga daid Amerika rudaid birra, mak læk saddijuvvum juogadam varas hæjot birgijægjidi Norgast, atte gosa læ dat saddam go æi læk ollim Sameædnam hæjot birgijægjidi, mak maidai gillajek hæde dai divras ja hæjos aigid.

Redaktøra i diede vastedet maidege dai rudaid harrai. Jos oktage dietta vastedet, de læ sagje rabas min bladest.

Mailme-soatte.

Sodin manna nuftgo davalažat — vuolto jorra dego jorrebiegga, duom dam guvllui — aido dam made atte movtasmatta ain soattat. Stuoreb ja smaveb dæivadæmek læmaš dai gieskai.

Ruošša læ fast vuottam østerrikalažaiguim ja valddam dam 21ad november 5000 østerrikalaža fangan. Mañnel vel læ valddam 2 tuiska regimenta fangan.

Maidai Østerrika læ valddam 2400 ruoša fangan.

Soames soatteskipa ain vuogioduvvu abe bodnai. Æi handal ja fragtaskipakge bæsa rafhest jottet; mutto šaddek vuornotuvvut soatteskipain, ja nuft ajetuvvut matke alde. Buok galvvo fertte iskujuvvut.

Østersjøenest ballujuvvu læt garra dæivadæbme Tuiskalažak læ garra movtast dam tuiska flatahammanest Emdenest.

Aimošlaga mai læmaš gieskad Flandernest. Tuiskalažak masse ovta aimoskipa.

Rafhebæggemak.

Washingtonast muittaluvvu, atte Tuiskalanda Hollanda ja dai Okti ovtastattujuvvum statai væke bokte aiggo gæčæalet oažžot soade heittujubmai.

Newyorkast muittaluvvu, atte kaisar Wilhelm aiggo guoddet soattebæike ja maccat ruoktot Berlini.

Maid oaivelda

Tuiskalaš

go sadde soatteskipaid daro hamanida?

Dat tuiskalaš čacevuolašvanas „U 17“ læ orostattum ovta daro torpedovadnasest Heltefjorast sisajodededin Bergeni. Tuiskalažak galgge makka divvot mašina Bergenost. Sigjidi addujuvvui valljit jogo skipa „nuolatet“ daihe dallanaga iorggalet ja vallji dam mañemuža. Tuiskalaš čuvvujuvvui appai ovta daro torpedovadnasest.

Stuora buollem Ruošaædnamest.

Stuora buollem hærojeda materialbruvkain Dubrowskast, mak gullek dačaidi. Guokte goalmadas oasse lagerin læ juo vuolas buollam. Stuora obmudagak læ daggobokte billašuvvam.

Vuollagvuoddem ruvtadampai alde

Nordenfjeldske dampaselskappe læ ožžom lobe vuovddet alkoholsvakøl ja vine, mutto gilddujuvvum davalaš vuollavuoiggadvuotta.

Lokaldampaid alde Sameædnamest i læk loppe mangalaš alkohol jukkamuša vuovddet.

Aido muddag!

Lensmannen Bæralvakkai—Gamviki

læ namatuvvum oktasaškasserar fjærttoft Tanast. Lensmanne asamsagje šadda Bæralvakke.

Šaddago tægjavadne?

Buok oddasist fievre læbme tæjast Norgi Englandast læ dal stengijuvvum.

Jaffodepotak daihe lagerak

Sameædnami.

Amtmanne ja fællesutvalga gaibadusa mielde læ radditus mæ-

redam bajaseggit statsdepotaid Sameædnami, — sikkaruššam varas min gordne galvo jos soatte hætte galgaši min ragjai ollet ja hettet fragtema oarjen.

Lagersagien arvvaluvvujek Čaccesuolo. Mehavn ja Hammerfest.

Telegramma

Hammerfestast:

Skrædder Aslaksen læ jabmam.

Dærvuodaiguim

Dagny.

„Nuorttanaste“

Juovllanummar

olgušboatta dam manost buok

— Nuorttanaste doalledi, —

gudek læk maksam sin boares vølgeseke, namalassi oudeb jage 1913. Go mi saddep juovllanummar daidi, gæk læk velgolažak dam jage 1914 oudast, de læ daina burin doavvagin, atte juokkehaš maksa su vølges.

Juovllanummar dam jage šadda erinoamaš čabbes, moadde ivdnasaš prenta, govak ja buorek lokkosak Maidai vuovdujuvvujek.

Sadde 3 kruvna

de don oažok ovta Samegiel bibal saddejuvvum portofria poastast.

Nuorttanaste Expedition, Korsfjord.

Dinggu Nuorttanaste

min kommissjonærain:

John Josefsen, Lerpøls Porsangen.

Per Isaksen, Neiden.

Nils Svendsen, Veines.

Einar Persen, Storfjord.

Sardnejotte Korsvik.

Sardnejotte Nils Garggo

Vuoleduvvum haddai.

A. Larsen samegiel muittalus girje „Baivve-Algo“ vuovdujuvvu dal 80 ørai, porto 5 øra. Min kommissjonærak, bigjek dam muittui.

Girje satta dingujuvvut mu bokte.

A. Larsen,

Repparfjord, Finmarken.

»Nuorttanaste« čalle, prenttejegje ja olgušadde læ Ole Andersen, Korsfjord.